

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מדות דף לה. פרק ב.

מה היה הדין השה בכל המעלות ובכל הפתחים, ובמי היה שונה? [משנה ג' ד'].

חץ מ...	כיצד היה הדין בכלם	בענין המעלות
משל אולם, שהיה רום חצי אמה ושלחה אמה (ועוד היה ג' רובדים - ג' אמות, ורובד ד' - ד' אמות)	היה רום מעלה חצי אמה ושלחה חצי אמה	בענין כל הפתחים
משל אולם, שהיה גובהו מ' אמה ורחבו כ'	גובהו כ' אמה ורחבו י' אמה	בענין כל הפתחים
משל אולם, שלא היה לו דלתות אלא פרוכת	היו להם דלתות	
חוץ משל טדי, שהיה לו ב' אבנים כמין משולש	היה להם משקוף	בענין כל השערים
חוץ משער ניקנור, שהיו דלתותיו נחושת ¹	נשתנו להיות זהב	בענין כל הכתלים
חוץ מהכותל המזרחי, שהיה מעט מעל כ' אמה	היו גבוהים הרבה מהשערים - (השערים היו כ' אמה)	

כמה היו גבוהים מקומות דלהלן ממה שתחתיהם ומקרקע הר הבית? [משנה ד'].

וכמה מרצפת הר הבית	כמה היה גבוה ממה שתחתיו	עזרת נשים
ששה אמות	ששה אמות (דהיינו י"ב מעלות מהחל ²)	עזרת ישראל
י"ג אמות וחצי	ז' אמות וחצי (דהיינו ט"ו מעלות מעזרת ישראל)	עזרת כהנים
ט"ז אמות	ב' אמות וחצי ³ (הדוכן אמה אחת ועוד ג' מעלות)	האולם וההיכל
כ"ב אמות ⁴	ו' אמות (דהיינו י"ב מעלות האולם)	

¹ והם היו דלתות השער המזרחי של העזרה (בין עזרת ישראל לעזרת נשים). ומה שלא נשתנו להיות של זהב נאמרו בזה ב' טעמים, או משום שנעשה בהם נס, וכדאיתא ביומא (דף לח.). אמרו כשהלך ניקנור להביא דלתות מאלכסנדריא של מצרים, בחזירתו עמד עליו נחשול שבים לטבעו, נטלו אחת מהן והטילו לים - ועדיין לא נח הים מזעפו, בקשו להטיל את חברתה - עמד הוא וכרכה, אמר להם הטילוני עמה - מיד נח הים מזעפו, והיה מצטער על חברתה, כיון שהגיע לנמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאה מתחת דופני הספינה, ויש אומרים בריה שבים בלעתה והקיאתה ליבשה, ע"כ. וי"א משום שנחשתן מצהיב, והיתה יפה יותר מזהב.

² כבר נתבאר שכל המעלות שהיו שם היה גובהן חצי אמה.

³ וזה כדברי ר' אליעזר בן יעקב (לקמן משנה ו') שסובר שהיתה עזרת כהנים גבוהה מעזרת ישראל. ולא כתי"ק (שם) שאין הבדל בגובה ביניהם, אלא רק ראשי פספסין מבדילים ביניהם.

⁴ והיה הכהן השורף את הפרה מסתכל מעל שער שושן המזרחי ורואה את ההיכל, דכותל המזרחי היה מעט יותר מכ' אמה. אבל לא היה יכול להסתכל דרך השער עצמו, דהשער היה מגיע עד למעלה השמינית של מעלות האולם.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מדות דף לה:

כמה היה אורך ורוחב העזרות? [משנה ה' ו'].

רוחב (ממזרח למערב)	אורך (מצפון לדרום)	
קלי"ה אמה	קלי"ה אמה	עזרת נשים
י"א אמה	קלי"ה אמה	עזרת ישראל
י"א אמה	קלי"ה אמה	עזרת כהנים
קפ"ז אמה ² (אורך)	קלי"ה אמה ¹ (רוחב)	כל העזרה

מה היה שיעור אורך ורוחב המזבח³? [פרק ג' משנה א'].

המזבח שבנה שלמה	כשהגדילו אותו בני הגולה	
כי"ח על כי"ח אמה	לי"ב על לי"ב אמה	בגובה אמת יסוד
כ"ו על כ"ו אמה	ל"י על ל"י אמה	בגובה חמש אמות עד הסובב
כ"ד על כ"ד	כי"ח על כי"ח אמה	בגובה ג' אמות עד הקרנות
כ"ב על כ"ב אמה	כ"ו על כ"ו אמה	תוך מקום הקרנות - הילוך הכהנים
כ" על כ" אמה	כ"ד על כ"ד אמה ⁴	מקום המערכה אחר מקום הילוך הכהנים

¹ כאן קראה המשנה לזה בשם רוחב, דהוא השיעור הקטן.

² כאן קוראת לזה המשנה בשם אורך, דהוא השיעור הגדול. וזה כולל גם לעזרת ישראל ועזרת כהנים שבתוכה, כמבואר לקמן (פ"ה מ"א), כיצד: י"א אמה עזרת ישראל וי"א אמה עזרת כהנים - הרי כ"ב אמה. לי"ב אמה המזבח - הרי נ"ד אמה. כ"ב אמה בין האולם למזבח - הרי ע"ו אמה. האולם ההיכל וקדש הקדשים ק' אמה - הרי קע"ו אמה. י"א אמה שאחרי בית הכפורת עד הכותל המערבי של העזרה - הרי קפ"ז אמה.

³ אולם את שיעור גובהו לא פירש התנא, דלא נשתנה מ"י אמות שהיה, בין במזבח שעשה משה ובין אצל שלמה ובין בבית שני.

⁴ אכן באמיתות היה כ"ח וד' טפחים על כ"ח וד' טפחים. וטעם הדבר, דלא כל אמות המזבח היו באמות של ו' טפחים, אלא חלקם היו באמות של ה' טפחים. ולפירוש הרמב"ם היה גובה אמת יסוד וכניסת אמת יסוד באמה של ה' טפחים (ובזה נתווסף לנו על שיעור ל"י על ל"י אמה של גובה ה' אמות הסובב, טפח מכל צד - שהם ב' טפחים), וה' אמות של סובב היו באמות של ששה (והם ל' טפחים, וסך הכל עד עתה הם ל"ה טפחים). וכניסת אמת סובב היתה באמה בת ה' טפחים (וגם מזה ממתווסף לנו על שיעור כ"ח על כ"ח אמה של ג' אמות עד הקרנות עוד ב' טפחים - טפח מכל צד). גובה ג' אמות עד הקרנות, היה באמה בת ששה (והם י"ח טפחים, וסך הכל עד עתה הם נ"ג טפחים). רוחב אמת הקרן היה באמה בת ששה טפחים. ועתה נמצא מקום המערכה כ"ד על כ"ד אמות, ועוד ד' טפחים שהרווחנו ממה שהיו כניסת אמת יסוד ואמת סובב רק באמה בת ה' טפחים. וגובה הקרנות, היה ה' טפחים, (נמצא גובה המזבח נ"ח טפחים). וע' במנחות (דף צ"ז:): ששם יש פירושים אחרים.